

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет Імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

**КОНФЛІКТОГЕННІСТЬ РОСІЙСЬКО-ГРУЗИНСЬКИХ ВІДНОСИН В
КІНЦІ ХХ-ХХІ ст.**

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи

на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Виконала:

Студентка VI курсу, групи 691

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 291

«Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Куріленко Аліна Вікторівна

Науковий керівник:

кандидат політичних наук, доцент

Габро Ірина Володимирівна

Миколаїв – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Тридцять років з моменту здобуття незалежності в 1991 р. Грузія відчуває на собі гібридний російський вплив - практику, яка відчутно привернула увагу світової спільноти після російської агресії проти України. Протягом усіх 30 років Росія застосовує комплекс інструментів тиску, щоб впливати на прийняття грузинським урядом рішень, особливо у зовнішній політиці та політиці безпеки. Ці інструменти включають в себе традиційні механізми примусу, враховуючи використання військової сили або її загрози; геополітичні реалії на місцях, серед яких найяскравішим прикладом є прямий контроль Росії над двома анексованими районами Грузії - Абхазією та Південною Осетією, як засіб для здійснення дипломатичного тиску, а також використання економічної залежності як для застосування покарань або винагород за прийняття окремих політичних рішень. Вони також включають такі аспекти як кооптація та диверсія, спрямовані на введення агентів впливу в політичну еліту та суспільство Грузії; кібератаки і дії в інформаційній сфері для створення потрібних думок як в Грузії, так і в її ключових партнерах в країнах Заходу, що сприяє інтересам Росії.

Хоча використання подібного набору інструментів для гібридного впливу, кожен з яких в свою чергу є фактором конфліктогенності в двосторонніх відносинах, для досягнення цілей зовнішньої політики не є унікальним у міжнародній практиці, однак детальний розгляд різних інструментів, які Росія застосовує для впливу на Грузію, як країну, що знаходиться в безпосередній близькості з Росією, є корисним для України, яка сьогодні змушена протидіяти гібридній війні з боку Російської Федерації.

Об'єктом дослідження виступають російсько-грузинські відносини.

Предметом є проблема конфліктогенності російсько-грузинських відносин в кінці ХХ-ХХІ ст..

Територіальні рамки дослідження обмежені територіями Грузії та Росії.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період з 1991 по квітень 2021 року. *Нижня межа* пояснюється здобуттям Грузією незалежності, а також загостренням в той період внутрішніх сепаратистських конфліктів, що стало головним інструментом російського впливу на внутрішню ситуацію в Грузії, і таким чином, початком виникнення конфліктогенності у відносинах. *Верхня межа* – квітень 2021 р. – сучасний періодом загострення внутрішньополітичної обстановки в Грузії, починаючи з виборів в кінці 2020 р., що суттєво може змінити ситуацію в відносинах *країни з Росією*.

Мета роботи полягає у комплексному дослідженні факторів конфліктогенності російсько-грузинських відносин в сучасних умовах.

Відповідно до мети автором поставлені наступні **завдання**:

- дослідити стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження;
- розкрити методологію дослідження та категоріальний апарат дослідження;
- проаналізувати передумови загострення російсько-грузинських протиріч та російсько-грузинську війну 2008 р. і реакцію міжнародної спільноти;
- визначити особливості «повзучої анексії» та експансіоністської політики Росії на окупованих територіях;
- дослідити дипломатичний та політичний аспект російсько-грузинської конфронтації та з'ясувати вплив економічної співпраці як елемента тиску Росії на Грузію;
- визначити проблеми інформаційно-комунікаційної складової російського впливу в Грузії.

Наукова новизна полягає в тому, що на основі комплексного аналізу джерел та літератури на рівні магістерської роботи було здійснено комплексне дослідження військових та невійськових факторів конфліктогенності російсько-грузинських відносин з урахуванням сучасних подій. Здійснено спробу визначити прогнози розвитку двосторонніх відносин, враховуючи історичні особливості існування протиріч та реалії теперішніх умов світової пандемії COVID-19. Також в роботі автором розкриті особливості, динаміка і перспективи врегулювання проблеми Абхазії та Південної Осетії у двосторонніх відносинах.

Практичне значення полягає в тому, що роботу написано в наукових та навчальних цілях, і безпосередньо адресовано викладачам, студентам та аспірантам гуманітарних факультетів. Результати проведеного дослідження можуть бути використані при підготовці узагальнюючих праць з питань зовнішньої політики України, враховуючи паралелі в гібридній стратегії Росії щодо Грузії та України, при підготовці підручників, посібників та методичних рекомендацій, при викладанні наступних навчальних курсів: «Конфлікти в міжнародних відносинах», «Сучасні тенденції міжнародних відносин», різних спецкурсах тощо.

Апробація результатів дослідження. Частина теоретичних положень та висновків цього дослідження знайшла своє відображення у доповіді на XXIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання - 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (м. Миколаїв, листопад 2020), VI Всеукраїнській конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Світ і Україна у дзеркалі історії» (м. Сєверодонецьк, листопад 2020).

Публікації.

1. Куріленко А.В. Окремі аспекти експансіоністської політики Російської Федерації в Абхазії та Південній Осетії // XXIII Всеукраїнська науково-методична конференція «Могилянські читання-2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: тези. Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2020. С. 10-12.
2. Куріленко А.В. Зародження політичних суперечок між Росією та Грузією // Матеріали Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Світ і Україна у дзеркалі історії» : збірник наукових праць (27 листопада 2020 р., м. Северодонецьк) / За ред. Поркуян О.В., Фомін А.В., Бровендер Ю.М., Литвиненко Р.О., Тригуб О.П. та ін. Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. С. 112-116.
3. Куріленко А.В., Габро І.В. Історичні передумови та причини російсько-грузинської війни 2008 року // Старожитності лукомор'я. № 3. 2021 (категорія Б). (прийнято до друку).

Структура роботи відбиває поставлені перед дослідженням цілі та завдання. Загальний обсяг її становить 144 сторінки, з них основного тексту – 125 сторінок. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (155 найменувань українською, російською та англійською мовами).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та завдання роботи, об'єкт та предмет дослідження; сформульовано наукову новизну, з'ясовано практичне значення отриманих результатів, їх апробація, окреслено структуру роботи.

У першому розділі «**Теоретико-методологічні засади дослідження**» подається аналіз стану наукової розробки та джерельної бази проблеми, розкрито категоріальний апарат дослідження та проаналізовано методологію дослідження конфліктогенності російсько-грузинських відносин в кінці ХХ-ХХІ ст.

У пункті 1.1 «*Стан наукової розробки проблеми дослідження конфліктогенності російсько-грузинських відносин в кінці ХХ-ХХІ ст.*» з'ясовано, що наукова розробка теми дослідження репрезентована у наукових працях вітчизняних, російських, грузинських, та зарубіжних науковців. Зокрема найбільший доробок мають російські дослідники, тоді коли серед українських науковців тема висвітлена здебільшого через призму російсько-грузинської війни.

У підрозділі 1.2 «*Джерельна база дослідження*» визначено, що широке коло нормативно-правових актів, офіційних виступів, статистичних даних та матеріалів ЗМІ є

досить об'єктивним та охоплює основні питання та фактори конфліктогенності відносин Росії та Грузії.

У пункті 1.3. *«Категоріальний апарат дослідження»* зазначено, що військово-політичні конфлікти кінця ХХ - початку ХХІ ст. демонструють зміну підходів до розуміння та ведення нового типу конфліктів, воєн та факторів конфліктогенності у двосторонніх відносинах. В контексті теми нашого дослідження проаналізовано категорії, які допомогли зрозуміти сутність проблеми конфліктогенності російсько-грузинських відносин: «асиметричні відносини», «конфлікти низької інтенсивності» та «гібридна війна».

У другому розділі **«Військовий компонент експансіоністської політики Росії в Грузії: Абхазія та Південна Осетія»** розкрито передумови загострення російсько-грузинських протиріч, з'ясовані особливості російсько-грузинської війни 2008 р. та проаналізовано такий інструмент гібридної війни Росії як «повзуча анексія» та експансіоністська політика на окупованих територіях.

У підрозділі 2.1 *«Передумови загострення російсько-грузинських протиріч»* визначено, що передумови загострення російсько-грузинських протиріч зумовлені комплексом факторів, які слід розглядати в ширшій перспективі російських амбіцій щодо пострадянських країн, які Росія вважає своїм «близьким зарубіжжям». Після припинення існування Союзу РСР в грудні 1991 року сепаратистський напрям став провідним у політиці абхазької та південно-осетинської сторін по відношенню до центральної грузинської влади. До російсько-грузинської війни 2008 року Російська Федерація визнавала територіальну цілісність Грузії та утримувалася від відкритих та офіційних відносин з Абхазією та Південною Осетією, але завдяки російському сценарію втручання у відносини Грузії зі своїми сепаратистськими регіонами, конфлікт загострився.

У підрозділі 2.2 *«Російсько-грузинська війна 2008 р. та реакція міжнародної спільноти»* з'ясовано, що російсько-грузинська війна 2008 року серйозно вплинула на політичну ситуацію в Грузії та світі. Конфлікт змусив по-новому оцінити процеси, що відбуваються в регіоні, та підкреслив суттєві тенденції сучасної системи міжнародних відносин. Війна також стала свідченням геополітичних та цивілізаційних суперечностей сучасної епохи та містила в собі довгострокові наслідки не лише для протиборчих країн, але і для світової спільноти.

У підрозділі 2.3 *«Повзуча анексія» та експансіоністська політика Росії на окупованих територіях»* визначено, що після війни 2008 року у відносинах Росії з Абхазією та Південною Осетією відбулися кардинальні зміни: Росія, фактично контролюючи обидві де-факто держави, ефективно контролює свої прикордонні території

в регіоні, перешкоджає іншим міжнародним акторам забезпечувати свої інтереси на Південному Кавказі. На це зорієнтована широка договірно-правова база, яка розмиває де-факто незалежність Республіки Південна Осетія та Абхазії та інтегрує їхні державні структури з російськими. Росія впливає на ці де-факто держави за допомогою військової присутності на їхніх територіях, політики «паспортизації», фінансових і торговельних зв'язків з цими державами.

У третьому розділі **«Невійськові інструменти гібридного впливу Росії щодо Грузії»** розкрито дипломатичний та політичний аспект російсько-грузинської конфронтації, а також визначено економічну та інформаційно-комунікаційну складову російського впливу в Грузії.

У пункті 3.1 *«Дипломатичний та політичний аспект російсько-грузинської конфронтації»* встановлено, що російська міжнародна дипломатія щодо Грузії протягом багатьох років діяла на двох основних напрямках. По-перше, вона мала на меті ізолювати Грузію на міжнародному рівні та підірвати відносини країни з партнерами на Заході. По-друге, вона підтримувала політику батога і пряника в двосторонніх відносинах з Грузією, яка використовувалася для впливу на рішення з питань зовнішньої політики і політики безпеки. Що стосується політичних активів як російського інструменту впливу, то найпоширенішими з них є політичні партії, які діють всередині Грузії

У пункті 3.2 *«Економічна співпраця як елемент тиску Росії на Грузію»* з'ясовано, що економіка Грузії залежить від Росії головним чином за рахунок туризму, зовнішньої торгівлі та грошових переказів, і це є значним викликом для економічної безпеки країни. Особливо проблематичною є висока залежність експорту грузинського вина від російського ринку, російських туристів, які відвідують Грузію, та імпорту російської пшениці. Навпаки, залежність Грузії від російських енергоресурсів значно зменшилася за останні роки.

У пункті 3.3 *«Інформаційно-комунікаційна складова російського впливу в Грузії»* з'ясовано, що важливим інструментом російського інструментарію з гібридної війни є антизахідна пропаганда та дезінформація. Дезінформаційні кампанії містять повідомлення проти НАТО, Європейського Союзу та певних соціальних груп, таких як ЛГБТ-спільнота. Головне повідомлення російських інформаційних операцій полягає в тому, що інтеграція із західними інституціями шкодить традиційній грузинській ідентичності. Росія використовує різноманітні джерела, такі як соціальні медіа, фінансовані державою ЗМІ, неурядові організації та політичні партії, щоб використати відсутність соціальної згуртованості в грузинському суспільстві.

У **висновках** узагальнено головні результати магістерського дослідження.

1. Досліджено стан наукової розробки проблеми. Використану під час дослідження літературу автором було класифіковано за країнознавчим критерієм. Зокрема, було з'ясовано, що в українській міжнародно-політичній науці проблеми конфліктогенності російсько-грузинських відносин освітлюються з багатьох аспектів, проте мало представлено роботи, які би аналізували стан речей комплексно з врахуванням змін, пов'язаних з подальшим російським гібридним впливом щодо Грузії. Російська наукова школа представлена здебільшого працями, в яких висвітлена протилежна позиція щодо української, грузинської та західної. Особливістю робіт вчених російської наукової школи є їхня виражена анти грузинська спрямованість. Ключовою проблемою в російсько-грузинських відносинах, яка висвітлена в працях зарубіжних авторів є військові конфлікти, особливо війна 2008 року.

Проаналізовано джерельну базу дослідження, використану у роботі. Залучена джерельна база є досить широкою та об'єктивною, охоплює основні проблеми конфліктогенності російсько-грузинських відносин в кінці ХХ-ХХІ ст.. Джерельна база дослідження включає офіційні документи уряду, офіційні документи міжнародних організацій, офіційні виступи та заяви політичних діячів і державних службовців Росії та Грузії, статистичні довідники та публікації ЗМІ. Джерельна база стала підґрунтям більш об'єктивного дослідження проблем двосторонніх відносин Росії та Грузії.

2. Методологічною основою дослідження є загальні принципи об'єктивності, плюралізму, які передбачають неупереджене вивчення і аналіз подій, явищ на основі науково-критичного використання різноманітних джерел.

В роботі автором було використано комплекс підходів: інформаційний, компаративний, інституційний та аксіологічний підходи, що дозволило детально та всебічно дослідити конфліктогенність російсько-грузинських відносин. Для розв'язання поставлених завдань автором застосовано комплекс загальнонаукових – методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, класифікації та ін. - та спеціальних методів пізнання. Зокрема, історичний і логічний методи було використано для теоретико-методологічного аналізу джерел при визначенні сутнісних характеристик ключових понять дослідження. Також були використані методи класифікації та періодизації. Зокрема, метод класифікації використовувався при аналізі джерел та літератури. Метод періодизації дозволив виокремити етапи розвитку двосторонніх відносин Росії та Грузії. З метою визначення реакції міжнародної спільноти на російсько-грузинську війну 2008 року був використаний компаративний підхід. Для досягнення поставленої мети доцільним виявилось використання методу аналізу літературних та інших інформаційних джерел із впровадженням методики контент-аналізу.

До понятійно-категоріального апарату даного дослідження, було залучено поняття, які стосуються як і стосуються конфліктогенності двосторонніх відносин. Зокрема, були досліджені поняття «гібридна війна», «конфлікти низької інтенсивності», «асиметрія відносин» та розглянуті етапи та критерії, які враховуються при розгортанні гібридних воєн.

3. Охарактеризовано передумови загострення російсько-грузинських протиріч. Автором було з'ясовано, що відносини між Росією та Грузією характеризуються напруженістю та взаємною недовірою з моменту, коли Грузія оголосила незалежність після розпаду Радянського Союзу в 1991 році. Передумови виникнення конфліктогенності в російсько-грузинських відносинах слід розглядати в ширшій перспективі російських амбіцій щодо пострадянських країн, які Росія вважає своїм «близьким зарубіжжям». У цих країнах Росія переслідує дві всеосяжні цілі, перша з яких полягає у відновленні позицій як політичного та економічного центру пострадянських країн. Друга ціль побудована на необхідності максимально обмежити західний вплив і особливо запобігти інтеграції пострадянських країн до НАТО, а також до ЄС. Також для Росії відіграє роль стратегічне розташування країни на узбережжі Чорного моря, що забезпечує країнам Заходу вихід до Каспійського моря та Центральної Азії. Факторами, які погіршили відносини стала відкрита конфронтаційна позиція грузинського уряду по відношенню до Росії, і не в останню чергу особиста ворожнеча між М.Саакашвілі і В. Путіним.

До російсько-грузинської війни 2008 року Російська Федерація визнавала територіальну цілісність Грузії та утримувалася від відкритих та офіційних відносин з Абхазією та Південною Осетією. Кремль прагнув виступити «нейтральним» посередником між центральним урядом Грузії і сепаратистськими регіонами та робив офіційні заяви на підтримку мирних ініціатив.

В серпні 2008 року конфлікт загострився завдяки російському сценарію втручання у ці події. 8 серпня 2008 року грузинські війська вступили у Цхінвалі, столицю Південної Осетії, й оголосили про відновлення територіальної цілісності Грузії. У той же день Росія втрутилася в конфлікт і піддала бомбардуванню грузинські міста, порти і військові об'єкти. Таким чином, військові дії вийшли далеко за межі Південної Осетії. А окупація частини Грузії російськими військами була припинена взагалі тільки за участю міжнародних посередників.

До сьогоднішнього дня оцінки подій 8 серпня 2008 року суттєво відрізняються: Росія вважає, що війну спровокувала Грузія, а грузинська сторона, а також переважна більшість міжнародної спільноти, вважає, що країна стала жертвою агресії, а розташування російських військ в прикордонних територіях вважається окупацією.

Ставлення до конфлікту провідних гравців міжнародної політики було досить неоднозначним. Безумовно, загальний баланс оцінок міжнародної спільноти в ході війни склався на користь грузинської сторони.

4. Визначено особливості «повзучої анексії» та експансіоністської політики Росії на окупованих територіях. Автором було з'ясовано, що після війни 2008 року у відносинах Росії з Абхазією та Південною Осетією відбулися кардинальні зміни. Якщо раніше відносини Росії з сепаратистськими республіками були більш стихійними, то після визнання їхньої «незалежності», почався широкий обмін офіційними візитами. В російському уряді та Адміністрації президента були створені спеціальні підрозділи та посади, відповідальні за зв'язки з Абхазією та Південною Осетією. Південну Осетію та Абхазію можна вважати маріонетковими державами Росії, а їхній тісний зв'язок є беззаперечним. За допомогою своєї політики в захоплених регіонах Грузії РФ реалізує низку цілей, а саме – посилює вплив на пострадянському просторі, дестабілізує ситуацію у Грузії, ефективно контролює свої прикордонні території в регіоні, перешкоджає іншим міжнародним акторам забезпечувати свої інтереси на Південному Кавказі. На це зорієнтована широка договірно-правова база, яка розмиває де-факто незалежність Республіки Південна Осетія та Абхазії та інтегрує їхні державні структури з російськими. Росія впливає на ці де-факто держави за допомогою військової присутності на їхніх територіях, політики «паспортизації», фінансових і торговельних зв'язків з цими державами. Процес бордеризації дає змогу Росії потужніше утвердитись у регіоні, а формування абхазького та південноосетинського законодавства на зразок російського ускладнює Грузії можливість повернути втрачені території.

5. Досліджено дипломатичний та політичний аспект російсько-грузинської конфронтації. З'ясовано, що російська міжнародна дипломатія щодо Грузії протягом багатьох років діяла на двох основних напрямках. По-перше, вона мала на меті ізолювати Грузію на міжнародному рівні та підірвати відносини країни з партнерами на Заході. По-друге, вона підтримувала політику батога і пряника в двосторонніх відносинах з Грузією, яка використовувалася для впливу на прийняття рішень з питань зовнішньої політики і безпеки. Російська дипломатія впродовж багатьох років використовувала всі можливості нагадувати західним партнерам про негативні сторони внутрішнього розвитку Грузії. Також офіційні представники Росії через засоби масової інформації, включно з англійськими ЗМІ, такими як RT і Sputnik, передавали інформацію про Грузію, як країну з гібридним режимом і авторитарним правлінням, включаючи там порушення прав людини, придушення свободи ЗМІ та напади проти політичних опонентів.

З'ясовано вплив економічної співпраці як елемента тиску Росії на Грузію. Порівняно зі здатністю Росії використовувати свій військовий потенціал та фактичним контролем над Абхазією та Південною Осетією, економічний вектор у відносинах Грузії з Росією потенційно є більш важливим важелем впливу. Економіка Грузії залежить від Росії головним чином за рахунок сфери туризму, зовнішньої торгівлі та грошових переказів, що є значним викликом для економічної безпеки країни. Особливо проблематичною є висока залежність експорту грузинського вина від російського ринку, російських туристів, які відвідують Грузію, та імпорту російської пшениці. Навпаки, залежність Грузії від російських енергоресурсів за останні роки значно зменшилася. Економічна залежність Грузії від Росії є загрозою для безпеки країни, оскільки протягом останніх десятиліть Росія неодноразово використовувала економічні важелі проти Грузії. Наприклад, у 2006 році Росія припинила постачання природного газу та електроенергії до Грузії, а потім заборонила експорт продукції з Грузії до Росії. Наприкінці 2019 року Росія розпочала депортацію громадян Грузії з країни та заборонила рейси з Росії до Грузії, які до сьогоднішнього дня ще не відновлено. Однак економічна залежність Грузії від Росії «природним чином» знижується з березня 2020 року через пандемію Covid-19. А після закінчення пандемії Грузія має можливість трансформувати свою економіку і стати менш залежною від Росії.

6. Визначено проблеми інформаційно-комунікаційної складової російського впливу в Грузії. Одним із аспектів протистояння між Росією та Грузією є значні зусилля Росії досягти домінування в інформаційному просторі Грузії. Сьогодні в середині країни діють декілька сил, які більш-менш відкрито підтримують політичний дискурс, що підтримує цілі Росії в регіоні Південного Кавказу та Грузії зокрема. Найчастіше це політичні партії, проросійські неурядові організації, альтернативні та особливо Інтернет-медіа та фракції Грузинської православної церкви. Особливою активністю відзначаються НУО та медіа, кількість яких почала значно збільшуватися після 2013 року. Найпоширенішими повідомленнями, які насаджуються за допомогою інформаційного впливу є негативний вплив інтеграції до ЄС на грузинське суспільство; руйнівна участь Заходу в міжнародній та грузинській політиці; а також грузинські НУО, що фінансуються із Заходу і підтримують демократизацію, реформи та відкритість, зображуються як шпигуни, що працюють на зовнішні сили, тоді як міжнародні НУО, що діють у Грузії, представлені як філії іноземних спецслужб. Яскравою особливістю цих повідомлень є те, що, хоча вони явно націлені на дискредитацію західних партнерів Грузії та внутрішніх прихильників західної інтеграції, вони уникають відверто проросійських заяв.

АНОТАЦІЯ

Куріленко А.В. Конфліктогенність російсько-грузинських відносин в кінці XX-XXI ст. – На правах рукопису.

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Миколаїв, 2021.

Відносини між Росією та Грузією характеризуються напруженістю та взаємною недовірою з моменту, коли Грузія оголосила незалежність після розпаду Радянського Союзу в 1991 році. Протягом усіх 30 років Росія застосовує комплекс інструментів тиску, щоб впливати на прийняття грузинським урядом рішень, особливо у зовнішній політиці та політиці безпеки. Ці інструменти включають в себе традиційні механізми примусу, враховуючи використання військової сили або її загрози; серед яких найяскравішим прикладом є прямий контроль Росії над двома анексованими районами Грузії - Абхазією та Південною Осетією. За допомогою своєї політики в захоплених регіонах Грузії РФ реалізує низку цілей, а саме – посилює вплив на пострадянському просторі, дестабілізує ситуацію у Грузії, ефективно контролює свої прикордонні території в регіоні, перешкоджає іншим міжнародним акторам забезпечувати свої інтереси на Південному Кавказі.

Порівняно зі здатністю Росії використовувати свій військовий потенціал та фактичним контролем над Абхазією та Південною Осетією, економічний вектор у відносинах Грузії з Росією потенційно є більш важливим важелем впливу. Економіка Грузії залежить від Росії головним чином за рахунок сфери туризму, зовнішньої торгівлі та грошових переказів, що є значним викликом для економічної безпеки країни. Важливим аспектом протистояння між країнами є зусилля Росії в досягненні домінування в інформаційному просторі Грузії для створення потрібних думок як Грузії, так і в її ключових партнерах серед країн Заходу, що сприяє інтересам Росії.

Ключові слова: Грузія, Росія, конфліктогенність, гібридна війна, асиметричні відносини

SUMMARY

Kurilenko A.V. Conflictogenity of Russian-Georgian relations in the late XX-XXI centuries. - On the rights of the manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree "Master". Black Sea National University named after Petro Mohyla. Mykolaiv, 2021.

Relations between Russia and Georgia have been marked by tensions and mutual mistrust since Georgia declared independence after the collapse of the Soviet Union in 1991. Russia has used a set of pressure tools to influence the Georgian government's decision-making, especially in foreign and security policy during last 30 years. These tools include traditional coercive mechanisms, taking into account the use or threat of military force; among which the most striking example is Russia's direct control over the two annexed regions of Georgia – Abkhazia and South Ossetia. Russia is pursuing a number of goals with the help of its policy in the occupied regions of Georgia, namely, strengthening its influence in the post-Soviet space, destabilizing the situation in Georgia, effectively controlling its border areas in the region, and preventing other international actors from pursuing their interests in the South Caucasus.

Compared to Russia's ability to use its military capabilities and de facto control over Abkhazia and South Ossetia, the economic vector in Georgia's relations with Russia is potentially a more important lever of influence. Georgia's economy depends on Russia side mainly through tourism, foreign trade and remittances, which is a significant challenge to the country's economic security. An important aspect of the confrontation between the countries is Russia's efforts to achieve dominance in Georgia's information space in order to create the necessary opinions in Georgia as well as in its key partners among Western countries, which promotes Russia's interests.

Keywords: Georgia, Russia, conflictogenity, hybrid war, asymmetric relations